

БУЯННЫҢ САНАЛ

Мен дайын өртүн карма-
м. Бирок, дайын шөлүгө
туулуп чорбам мен. Билчал-
даа аажым-биле чугаала-
ган, дайын деп сөстөн коргар
мен. Дайын дээрге өлүм-чи-
лим, хилинчек-човулаң, ы-
сым, уу-човуур-дур. Бича-
ган дайынның каян-даа ка-
саптаазына чалбарып мен.
Амгы үеин чараш чагай
эжм-төдү тайбың дээрин
алаатка чурттаарын күзө-
р мен.

Өртөн чылын болган ми-
ндет таварыткан мээң бажы-
м. Мээң чаным-биле
тараа чуртуп алгаш бар чо-
раан машина онгар кескип
чыккан, чалыш дээр
орта оон кырында тараа
орукте төттүп кагам. Мен
хараадаш орук кылдым
чараш саазым корбамын ал-
гаш, төгүдөн тараан доу-
га-бисе кады чып алдым.
Чеким-биле өрттүп чыккан
заварк болларым бирээм:

— Аштаан сен бе, ашак?
Маягаңда хабар эңдерик-түр,
саям ал — дилер. Ол сол-
дарың бирээни артында
мээң төрөлсн кижини огул
чүе. Тараадаш ол оол ба-
жымга кирип кээрге, дүүнү
тараан аяккадаш салып
бирээмге чып алган, кылаш-
тап үе берик. Бо таварыла-
биле дайынның аразында ка-
рылаа бар бе? Хандыр бо-
лаар болза, хаам харылаа
бар.

Ала-чуртун Улут дайны
нелер чылын бөлүк эште-
рим-биле Даг-Алтай автоном-
чу областа рабфака өө-
нө турган бис. Дайын эге-
лээр-ле байдал аажок на-
рымадан. Ол чуртун шериг
назы четкен эр кижилери
шуту дайынче чоруп тур-
ган. Ысым-даа эгелээ, бича-
ган кижилер, кырганнар
болгаш херээженер эр улус-
ту орнуу солуп, дүн-хүн чоң
жылдаш турган. «Бүтү
чүеңи — тилеңерге!» деп
кыткың ала-биле кижилер
чуртат, ажалда, эки ил-
кети-лаа, аш-чемия-даа
фронтке чорудуп турган
үс чүе.

Бис 1942 чылда өөрдөгү-
лөс дөсөска дедир чедир ке-
линибис. Тывага бүтү амы-
дыралдык хевир баа-ла да-
йын үеиниң байдалына ча-
гырткан турган. Ажыл-иши
кижилер бүтү-ле чүеңа тил-
леңге дүргөдөр дээш кыл-
ды чоруп турган. Мен баа-
ла өскө эш-өөрүм-биле кады
чолдан дуаламчы ил-кел-
пеш, мала-маган, белек
чыл, тире-шаавыс-биле
фронтка дуаламчы турган
бис. Адам фронтка белек
чуртат бир шарм, беш аш.
1000 ашча берген чүе. Ол
үеңи келер ил-кел, чир
мен-даа чедилес, берге
үе турган. Бистин ычкан кол
чемивес хойтпак ижер, аар-

жм, хевек чир турган чүе.
Амгы үеңи анык кижилери
хевек деп сөстү билбес-даа
боор, словарларда ыдык сөс
чок чорду. Ычанганш черже
төктү берген тараа чыгармга:
«Аштаан сен бе, ашак?» — деп
конулап эртп турарынын ур-
жуу-даа оозунда.

Мен ам барык үеңи чыл-
даш иштинде кыш-чай чок
сөзүмүнүң Көп-Кежиги шы-
назынга сугатчыла келдим.
Бичаганш чангыс борбак-даа
тараанчы үеңиң эки билер
мен. Чаматка школа стол-
о-ло-ло-ло кире бээр кижиме.
Өөрдөгүңдерин хевекс кам
чотч көргөш, кижиме мыр-
ның кайган кабар боор-дур.
Школага клас кампааларың
дүң-дүңдө аас-биле чугаа чо-
руларында аялда, клас
кампааларың таласы-биле
пешиниң контроль тургузар
болса эки деп боодам мен.

Бистин Коммунист пар-
тиясы дайын амылчы кижилерин амыдыралында
чайдаш. 2000 чылга чедир
өтүм чепсез узуткаар, келер
салалың амыдыралың дай-
ын чок кылды тургузар деп
буяның чаа саналдым ил-
келдим. Бо дүңдө ол
буяның саналды бүтү дө-
лөтүн кижилери астан ду-
мбей чугааламчы турар-
ла. Ол бүтү кижилерге бу-
яның санал-дур.

О. ДОНДУП,
Барыш-Хемчик район.

Март 21 — Сөөк-язы ылгап, дорамчылаар чорукту узуткаар дээш демиселдин делегей хүнү

ШАРПЕВИЛЬДИҢ ЧАНГЫЗЫ

Эжикти дингиредир соктай
бээр, «бир-ле кижиге сөгөл,
саямкан-дыр» деп бодал оон
бажымга караш диген. Ол
мында деп кым-даа билбес
ужураут. Висент сонгаже
лап бергеш дедирисилкен:
«Боозун беле кылдыр анып
алган шагдалар карашна-
ш. Боо ужакы-биле сокту-
лаң эжик бустур чыгаан.
Дүжү берип болбас. Чүү
болурун ол билер-хей-хей
шактарда эңдирисилкен, кыска
суд, оң соонда кара-базым-
ның даш шоолдай, оон акы-
ка чедир каш-ла базым.
Эжик артында турарларга ол
— өжөтөн дайын, херек үг-
дөткөдү.

Ону даяргы туруп ап шы-
давааннар. Огу төңүжө че-
дир аткылашкан, шагдалар
кыргыч уреш, кире халып
кээрге, ол адыштан алган
гранатазың дээрбөзү ушта
шеликкен.

Бо таварыла бир чыл
мурнула Мунуу-Африка
Республикага, Поканесбург
гоноунда Александр суурга
болган. Висент Тсалабала
чээрби харлы турган. Бүтү
амыдырал мурнула деп ас-
тедир, чагай күзөлдөй, и-
дегелдериң үеңи. Ыччал-
даа Мунуу Африкада ыдык
изы дыка хей кижилерге
сөөлүзү болуп турар. «Үш
эзедди оол аурткен», «18
харык африкамы балгалар
алган», «Кара кештиң
анык кыс аттыңар» — мын-
дыг мээлээр ол чурттан ба-

рык-ла хүнүн кээр.
Поканесбургтан ирак эс-
те Шарпевиль болгаш Лага
суурларга тайбың чыскаалды
боолаа дутайында коргунч
мээлэ делегейге тарай берген-
де, Висент чырык черге те-
рүттүмүн турган. Ыччал-
жок ол болуңу өңүктөри-
биле кады боттарынчы дуга-
лында: «Бис — Шарпевиль-
дин төлдери бис» деп бурун
эрге-биле чугаалап болу-
лар, чүте дээрге 1960 чылдың
март 21-де болган халап
МАР-ның кара кештиң турт-
такчыларың амгы салгалы
ылды салым-чолуңа чангы бо-
луп чедип турар. Кол Ассам-
блеяң шиктириниң баураар
март 21-ни чылдың-на сөөк-
язы ылгап дорамчылаарын
узуткаар дээш демиселдин
делегей хүнү кылдыр демеге-
леп турар.

Шарпевильге халап Мунуу
Африканың улзуңга эргиде-
лиң үе болган. Расиста сол-
даттарың үлгелериниң соон-
да, чуртка массалың чейи
каалаар болган. Тос хонганда
эрге-чагыраллар МАР-га оза
байла тургузар ужураа та-
варышкан, ол беш ай үргү-
лөдү. Чай төңү тулда ту-
дуп хоругдааның саны
чээрби муң четкен. Чогун-на
харымчан Мунуу Африка-
ның Африка национал кон-
гресси (АНК) хараан. Чогун-
на мичан патриоттар апарте-
ид-чурмуңга уаур чепсезик
демиселе кжер деп шик-
тириң хүлөп.

Чылдың декабрь 16-да По-
канесбургка болгаш Порт-
Элизабетке АНК-ның шериг
организациязы — «Умконто
же сизе» («Нашаңын чыда-
ы») баштайгы дайынчы опе-
рацияларын эгелээ.

Висент Тсалабала «Умкон-
тоңу» дайынчылар турган. Ол
демиселин Мунуу-Африка
студенттериниң конгрессиң
хүлөсүн эгелээ, оон
хүлөсүн эгелээ, бирээни
турган. Ыччал-даа анык
оол ол эзеш деп билген. Ол
чажыт ажилдакчылар-биле
харылажы берген болгаш
АНК-ның хүлөсүн эгелээ.
Чажыт ажилдакчылар
дүңмөрия билеп алган,
боо-чепсез ажиллап өөргөш,
ол өөрү-биле шагдаа участо-
гармаче, шериг патриоту-
лар, шериг объектилерге
халап турган. Ону Александр
дражик калды даала-биле
чоруктамын, дужаалды күс-
сөд четтиккен аш четтиккен
оол билеп алыр берге.
Ыччал-даа ол маадырды
чорук-биле оон шилип
алышканын чажыт чок бол-
ганын байтайкан.

Ол анык кижиниң салым-
чуузу бөгүңү Мунуу Афри-
кага бер мөөдүс, ында мил-
лион-миллион кижилер расис-
тиң дараала шиктирилг уаур-
ламышканын болуңу оруу
кылдыр шилип алган. Амгы
үеңи МАР-да болушканын
чөрби беш чыл мурнула
үеңи сагыдыр келер. Ыч-
чал-даа амгы хемчээлдер

оранчок улут, апартеидке
уаур шиктирилг кестүп көр-
бөзү-биле чидилген, ол
эзу-чурмуңуң болуңу турар-
турбазыга кыжымч алган
Претория ам барык бүдүн-
чартык чыл иштинде африка-
ның илдий, «өңүң» демисе-
лээрде халыкчылар ба-
зып чадап турар, ол үеңи
1200 ажык кижиге бооламын,
монга соктуруп, кыж маш-
наларга бастырып аурткен.
Барык-ла бүтү курт дүймө
турар. Чыскаалдар болгаш
митингилер тарадыр сымар
даала алган солдаттар бол-
гаш шагдалар улам-на дүң-
зыг ойтур шавышкыңа тавар-
жып турар. Бронетранспор-
терларже, патуры машина-
ларже даштар, өртөлдөр
чүдүтү шилер, хол-биле
кырган гранаталар ужурут
турар. Информация агентствол-
лары сөөлү айларда ногаан-
дыктар болгаш африкажылар
аразында аткылажышкы-
нар дутайын чангыс эвес улаа
дыктакан.

Расисте уаур шиктирил-
ганын чалгыч «кара демисе-
лээр» дашкалар тур-
тарыңа Претория дүвөрү-
турар. Апартеидке уаурла-
мышкыңар «ак» райондар
база бар апартеид, чүте ак
кештиң-ле мен дээш дүргө-
лөр ролон ойнарын ында дү-
зөсөй турар «өскөрдүкчлөр»
көүдөп олар.

Бистиги эрги аргалар-биле
эрге-чагыралын тудары бо-
думас, мунула тааржип

турган чурт буги хоржок —
мону МАР-да расистер улам
жы билеп бар чылар. Ол ду-
тайын оларга барымч шиле-
келери база үргүчү сагымын-
дык турар, олар Мунуу Афри-
кага резолусту частымын-
дык болурун бүтү-ле аргалар-
биле чалдыкканы күзеп ту-
рарлар.

«Чогужуп тааржип азы
чок болур» — ак кештиң
эзеш талайың мунула ту-
руп турар ийи аргаар алаан.
Чогужуп тааржип дээрге
болуңу тергилеңи дээр
арттарың-биле үтүмк чүл-
дөргө айга кирип, дүжү
берип, «демократичеке» эр-
гилеңиң кылып турар хевир
көргүзү дээш ол. А мын-
дыг «демократичеке» күзөл чок-
тарга чечир коркулун болгаш
карак чажы төгүлдөр хей-
лиг гранаталар кээззе ты-
мы бээр. Ол дутайын Бота
боду чокта чаа парламенти-
ге күе чугаалап тургаш ме-
делээ. Оон чугааламчы-биле
алырга, чажы моон солгаар-
лаа «реформалар» оруу-биле
чоруп, оң-биле кады кыл-
ды. «Чорук-чурум чок бо-
зур» — чорук-чурум кээрге чок бо-
зур.

Ыччал-даа Мунуу Афри-
када болушканын оон улзу-
туңу апартеидти «чымчат-
канын» хүлөп көрбөй, эр-
тепшөй турарын көргүзү
турар.

Б. БОГЛАНОВ.
(СЭТА).

ТАЙБЫҢ ДЭЭР АДААНГА

1986 чылда делегейиң
Тайбың чылы кылдыр КНО-
нун чөрааның черле чүдүлүп.
Делегейге быжык тайбыңны
сургулары депшилгелер кижиге
төрөлгөсүн күзөли болгаш
кужуг. Делегейиң ийги да-
йынның уруктарың, оон
сорбугу, дайын чага шуту
кырышканың-даа болза, тыра
чон билер. Хай-халап бооп,
биз дайын болу бээр чүе
болза, чер бөмбүрээңге амы-
дырал туруп болур бе аш
болбас бе дээрин кижиге бү-
рүтү эни угаан турар.

Бизки кижиге болганымда
мээң бүтү амыдыралым,
ажыл-жым чаштар кижиге
дүйлөс-биле дорт холбаш-
кан. Тайбың кичээлдерин бол-
гаш класс шактарың улаа-
гаа эртерип, тайбың база
дайын темаларыңа хей-ле
айтырларың сайгардым.

Кыя төрөлгөсүн ядролут
дайында бүтү тала-биле
кампааларың айтырлы-
кып Коммунист партия. Со-
вет чаа Тайбың програм-
мыңа айтып, оон долу бот-

тарышкымын дээш тайбың
политиканы мога чок чору-
ду турарыңа чоргаларың
бис. Ычанганш кижиге бүрүз
болуңуң үдүн тайбың дээш
демиселе кириштирип, улам
гүжөсүнүңиң ажилдаар,
«демократичеке» чирки
кыргыч тайбың кээз мөөдү-
с-де тилээр, тайбың дээр
адаанга аас-кежиктиң амы-
дырай мөңгө уламчылар.

Ч. ЧОДУ,
Бешки.

Улут-Хем район.

КОМИССИЯ ХУРАЛЫ

СТОКГОЛЬМ. (СЭТА). У.
Пальмения тургаскы бол-
гаш баштап турган чепсез-
ленишканың дүжүрү бол-
гаш айыл чок чорук тала-
зын хамзаарышкан комиссия-
нын тураскал хуралы ача
болган.

Оон үндөсизлениң ху-
дуккада болгаш амгы деле-
гей байдалың чугула айты-
рларың таласы-биле бо-
далды илереткен меделелди
комиссия хүлөп алган. 1982
чылда комиссияның хүлөп
алганы «Бүтү-ниң айыл
чок чорук. Чепсезленишканы-
н дүжүрүңиң программасы-
н деп илгелээңиң даялары
болгаш түлдөрү болуңуң
ужур-дүзүңиң болгаш чугула-
зын амгы-даа үеде хевээр
арттырган деп документте
ошалап демделгөн. Ында
бүтү-ниң айыл чок чорук-
кышкы чорук бадикат-
тыңан болгаш ядролуг векте
чурттар аразыңа чугаала-
жышкыңардан болгаш кады
ажылдажылган өскө түвө
турбас деп демделгөн.

Хуралдың киржикчилери
ядролуг бүтү иштелелерин
доуус-биле хорурунун ду-
гайында керезин сонгаалат-
паны чарып алырчыне бүтү
ядролут чепсезиктү күрүмелер-
ни кыйгырган. СССР биле
АКШ-тың аразында ракетга
урап камгалап системаны
кызыгарларың дутайында
кэрзени сагырыңың эрге-
жон чугулазын ошалап де-
мелгеп, мөөңдөңгөңиң ядро-
лут куралыңарың элэң кы-
сыгарыңа арганы берип ту-
руп. Европада ортумак кы-
шкыңа ядролут бүтү чеп-
сезиктери чок кылырчың чугу-
лазын айтканыңар. Тула-
чүшүң шөлүңүң ядролут
чепсез чок зонамы Төп Евро-
пада тургузарың бурунгаар
улус бөзүм болуп ийик.

Швейцария премьер-мин-
истри И. Карлосон-биле ужу-
ражышкың үстөлдө комис-
сия кижилериңиң комис-
сия баштаар дутайында
дилет кылганыңар. Швед ча-
зактың баштыңы чоокку үеде
харымын бээр алаан.

Социализм чурттарында

СОФИЯ
«Академик» дээр болгар
эртем-шиктиң сүдүлөүңү
бо чылда бирги экспедиция
доуусулан. Экспедицияның
удуруңу А. Стояковуң
дидиканың биле алырга,
океанология институтуңуң
специалистериниң эрик чо-
гуңу сугларың куралыңарың
улус ажил-агымың
соруларыңа таарыштыр
толорлар таласы-биле ажил-
дарың тоску беш чылда
айтыкан программаның күс-
сөдүңиң эгези салдыган
бооп турар. Бирги экспеди-
ция Кара далайың барымч
кээрге шиктел ажил-
дарың кылган. Келер чылда
болгар специалистер Совет
Эвезияда болгаш соци-
алист өскө-даа чурттардан
келер боттарыңың иш-өөрү-
сиз кады ЭДЧ-ның «Океан»

дээр эртем программасыңа
киржир деп турар.

БЕРЛИН
Классиң самбыраңында —
компартияң принципады
сказамы. Анык электрониктер
бөлүмүңүң кижигиңиң
ЭСМ-ның нарын тургузула-
рың билеп алыр дээш, дү-
жүлгөңиң ижнериниң чуга-
лаа тайбылдарың хам-
дышкылың-биле дидик
олтурганар. Шпротта (Лейп-
циг) скурт чоройда анык-
тарың Карл Маркс аттыг
дидиканың төвүңүң ажил-
чың үзүлбөс кээз мөңгө
челер алаан болгаш анык-
тар дидиканың элэң өскө-
даа он бир округтар төп-
териге 83 муң хире анык
оолдар болгаш кыстар диди-
каныңа эртергилер — ол

болза, буруңу чылдымдан
10 муң кижиге хей-дур. Чү-
те эки дидиканы, ойнап-хө-
лөз эвес, харын база төрөң
чиркиң төвүңүң дутайын
хөдүк билеп алыр, эртем бо-
лгыс техника талазы-биле
нияти билгиле калбарып ар-
галык болуру ГДР-ның шко-
лачыларың, анык ажилчы-
ларың болгаш студенттериң
хаара туруп турар. Сурагың
литература фалтазыр болур
барон Мюнгаузенниң эрте-бу-
рун шагда элэп турган Вил-
дизисиб шикээңи аныктар
боттарың кужу-биле чаар-
тып туткан болгаш ында
тургустан дидиканың
төвү Лейпциг округта эң-
е алдыржып, сурагажаң чер
апарган. Шериге албан эр-
тирериге белеткениң турар
аныктарың «Спорт болгаш
техника» дээр ийгилеңиң
секциялары, азы-бүрү бо-

гумирниң кижигиңиң анык
чылды-на боттарыңиң прак-
тиктү кичээлери эртерип
турарлар. Келээлде-ле шик-
ээңиң эрте-буруңу хавала-
рың ийгилеңиң хөгжүм кон-
сертириң, дискотекаларың,
кно көрүдөңиң, каас-чараш
идикелер балдарың орга-
низастап эртерип турар.

БУХАРЕСТ
Румынияң далай эрзинде
чаа порту болур Мунуу
Констанциам туруп тургу-
ларың ажилдарың дүргөң
теп-биле кылып турар. Ол
Констанциан эрги портуңда
барык үш катан улут болур.
Ында бирээ-ле 12 километр
уаур дүртүп далай чалымын
дидиканың чалдарың
болгаш 150 муң тонна суг
ишкис суднолар доктар
тускай өртөгөлериң, а ол иш-
кыш калбак-делем склад ба-
жыңарың база кылып турар.
(СЭТА).

ЛЕКТОРЛАР ТАЙБЫҢ ФОНДУЗУНГА

Каттышкан Наиялар Ор-
ганизациязы 1986 чылда —
делегей тайбың чылы кыл-
дыр чарлаан. СЭКП-ның
XXVII съездин бистин үе-
ниң чидилген делегей ай-
тырларын чымчатап, ядро-
лут халакка уаур тодагары
хемчегериң ап турарын улут
шуугама келген аалчылар
сөккыл ханышкың-биле де-
мелгелер. Коммунисттерниң
өктү саналдары оттуг шу-
туңа демиселдерин хей-
лөк-көүдөр.

Республиканың «Билги»
кышкылы органдарың-
ның чамыда СЭКП-ның
дашымы политиканы болгаш
чурттар аразында харылазын
суртаалдар эртем-методи-
кык чөвүлөңдү лекторларын

чонга номчаан лекциялардан
дирген гонорарың чамдык
кээзи эки тура-биле тайбың
фондузунче шилчидерин са-
мдаан. Делегей байдалыңа
лестия номчуп турар респу-
блика уаур-дузалыг лектор-
лар: «Билги» нитилелиң
организацияны баштаар чери-
ниң харыскалгы секретари
ССР-ның журналистер
швейцария кижигу К. Д.
Будуч-оол, Красноярскиниң
дегизиктиң институтуңуң
Камыда филиалың дирек-
торуңуң оралакчы Б. В.
Болдыпун. Кызыла күрү-
нч башкы институтуңуң до-
центтиң, төңү эртемчел
академик В. Л. Биче-оол
болгаш өскө-даа Тайбың
чыныга болгаш СЭКП-ның

XXVII съездинде тураска-
дып февраль төңүзүңдө бот-
тарыңың гонорарыңдан тай-
бык фондузунче 87 рубльди
шилчидер.

Лекторларың ол эгелээш-
кың «Билги» нитилелиң
корай болгаш район органи-
зациясыңа үлгөр-чөкөк
бооп, иштерээр дээринге и-
дегешкан литература болгаш
урап чүдүлү суртаалдар ту-
рар иш-өөрүмүң база бүтү
лекторларың ол эгелээшкың
деткириңе кыйгарым.

Ч. КУЗЛАР.
«Билги» нитилелиң
ресубликаның органдарың
чамыда литература болгаш
урап чүдүлү суртаалдар
эргим-методиик чөвүлө-
дү дарагың.

ЧАА НЕГЕДЕЛЕРГЕ ДУУШТУР

АРАГА ИШПЕС ЧОКУ — АМЫДЫРАЛДЫҢ НЕГЕДЕЗИ

Арагалаашкыңа болгаш
алкоголизмге уаур демиселди
күштелдирер талазы-биле
партияны болгаш чазактын
ап чоруткан хемчегери улам
дээштиң болуп, корум-чур-
му болгаш сагыла-чурму
пер-чеге быжыгларыңа
улут ийлиг болуп турарын
амгы үеңи амыдырал ба-
дыткан турар. Арагалааш-
кыңы болгаш алкогольизм
узутка турарымыстан күш-
ажылдың бадүрүчүлүгү бе-
дип, планниң оонадалар кү-
сеттиңиң, магистралка ам-
ыдыралды, магазинер чан-
стайнылаар кижилер кө-
зүбүстөп турар. Ниян-би-
ле корум-чурму республика-
ның кайы-даа булуңуңа эки-
жээн.

СЭКП ТК-ның апрель (1985
ч.) пленумун шиктирил-
гын уауртала болдурган, бо
ажылды холга алганымыстан
эрткин чыл нитилелге уаур
үлгелдирлер биле шыгыс де-
миселдин чылы болган. Ол
ажыл СЭКП-ның XXVII съез-
динде соода улам күштел-
ген. Бистин ажилдарымыска,
чурттарымыска шиктият

турар бүтү чүдүлгөргө уаур
демисел хүн бүр чидилгениң
турар. Маана партия, совет,
болгаш өскө-даа хей-ниги
организацияларыңың шуугу
ажылы демелдээр чугула.
Демисел көсүкү түңгелерин
берип турар дээрин Кызыл
хоройдан көрүп болур. Ку-
дучулдарда, хей-ниги черле-
ринде корум-чурму дыка эки-
сым болгаш. Машинаны
эзирки башкарар чорук база
хооар апарган. Ажилдар
черлерден эзирки кижилериң
сергелер дээш эңкээр «чач-
ыл» шуут чидип бар чыдар.
Мунуку чылдарда хемчег-
лер албайн турган деп чуга-
лап болза база таарышпас.
Ыччал-даа оон дээштиң
чепсез турар. Арага сада-
ры чурмуңуң, талонаңа
соода байдалың мичаар
экижээн ол.

Ыччал-даа оожургаары
элек дээрин амгы байдал
көргүзүп турар. Эзирки кижилер
ам-лаа хей-ниги черинге
көстүп келгелээр, машинаны
эзирки башкарган фактылар
чалгытканын турар. Олар-
ны аразында уауртукчулар

бөзүн бар. Мунула база
рудыга эзирки чоран дээш
туртуп турган. «Хүреш»
стадионуң директору К. К.
Түлүш бо чылдың февралда
база машинаны эзирки баш-
карып чоруп, оон херэңи
көүрү-биле улус сүдүнче
комбинат. «Тууду кезектериң
шиктирилгэ гараж эргелек-
чиз В. Т. Клепешов база «ак-
сы чыгың» чоран, республи-
каның Садыг министрство-
нуң дузалал ажил-агымың
директору М. С. Сат 100 ру-
блеге торгактан.

Арагалаар чоруктун тип-
түп кээп турар чылааганын
сайгарып көөргө, чамдык кы-
жилер Саян ыңында он
мөөңү-биле экеп турары бо-
лур. Олар экекелген арагазы-
биле хей кижилер төвөрдөп,
чамдыкта улут өрткеке салып,
куш-ажыл-биле эвес ажыл-
ола кирип алыр арга ты-
турар. Ол бүтүңү болу-
буз-биле шыгыс хемчеглериң
ап турар бис, чамдык кижилер
штрафаткан, өскө-дөң
хамзаарыштыр херек оттурган.
Хорайың партия, совет ор-
ганнарың, милиция ажил-

дакчыларыңың сөөлү үеде
удуңгөң куженишкыңиңиң
тура-даа, ам-даа арагалаар
чорун кагбаш, оон улам-
дыңа докелон болгаш өскө-
даа кижиге ижерген көрдү-
мүн чүдүлү ажилдаар кы-
жилер бар. Ындылар бир
чеге доктаамал ажилдаар
ныкып, шуут ажил кылбас
магистралка амыдыралды
чуртат турар. Чоокка чедир
№ 5 КМК-а ажилдап турган
А. Дмитриев дээрин көрө-
лөң. Ол чангыс черге недела
честе чедер, оон өскө-дөң

